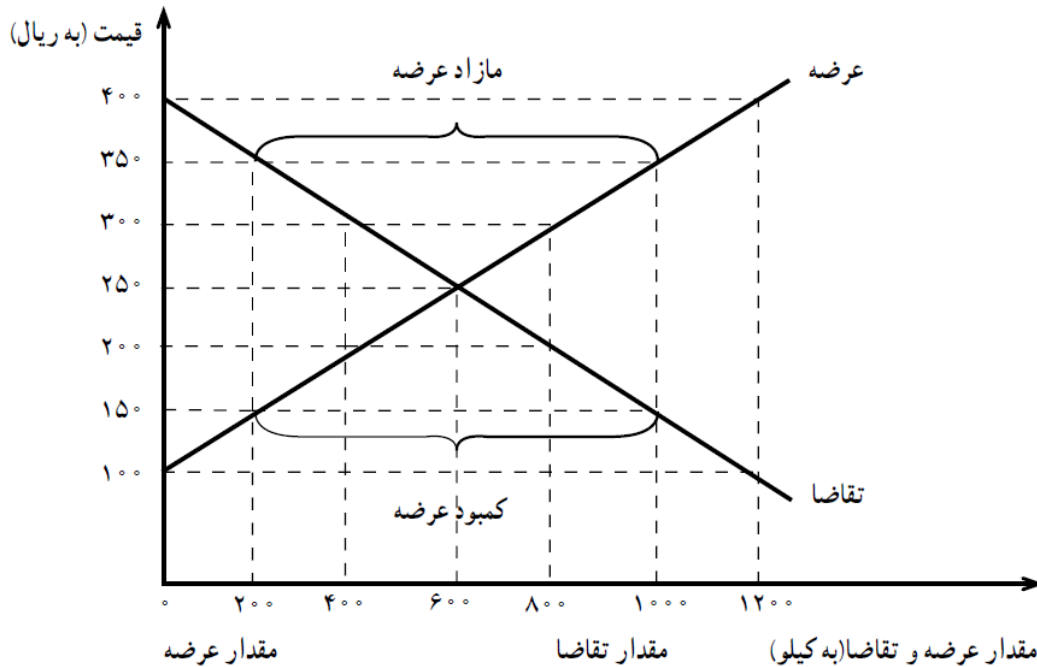

بررسی نمودار عرضه و تقاضا

نمودار زیر مربوط به عرضه و تقاضای یک کالای خاص در بازار است، حال به بررسی نکات مهم این نمودار می‌پردازیم:

نکات مربوط به نمودار تقاضا:

۱- قیمت کالا

تأثیر می‌پذیرد.

۲- درآمد

✓ تصمیم مصرف‌کنندگان در مورد خرید کالا، از عواملی مانند:

۳- سلیقه‌ی مصرف‌کنندگان

۴- قیمت سایر کالاها

✓ نمودار تقاضا نزولی است.

۱- با افزایش قیمت یک کالا، مصرف‌کنندگان نیازهایشان را با کالای مشابه که قیمت

✓ نزولی بودن منحنی تقاضا به دو دلیل است:

آن افزایش نیافته برطرف می‌کنند.

۲- در مصرف آن کالا صرفه‌جویی می‌کنند.

✓ نزولی بودن منحنی تقاضا، به این معناست که با افزایش قیمت، مقدار تقاضا کاهش یافته و در مقابل، با کاهش قیمت،

مقدار تقاضا افزایش می‌یابد.

نکات مربوط به نمودار عرضه:

- ۱- قیمت کالا
- ✓ تصمیم تولیدکنندگان در مورد میزان تولید یک کالا، از عواملی مانند:
- ۲- هزینه‌های تولید
- ۳- پیش‌بینی تولیدکنندگان
- در مورد رونق یا رکود بازار
- تأثیر می‌پذیرد.
- ✓ نمودار عرضه صعودی است.
- ۱- افزایش قیمت به معنای کسب سود بیش‌تر است و این امر تولیدکنندگان را بر افزایش میزان فعالیت‌های خود تشویق می‌کند.
- ✓ صعودی بودن منحنی عرضه به دو دلیل
- ۲- تولیدکنندگان جدید وارد میدان شده و با امید کسب سود به فعالیت می‌پردازند.
- است:
- ✓ صعودی بودن منحنی عرضه، به این معناست که با افزایش قیمت، مقدار عرضه‌ی کالا افزایش خواهد یافت و در مقابل، با کاهش قیمت، عرضه نیز کاهش می‌یابد.

نکات مربوط به تعادل و قیمت تعادلی:

- ✓ عاملی که همانگی و تعادل را در میان مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان در بازار ایجاد می‌کند، قیمت کالا است.
- ✓ محل تقاطع نمودارهای عرضه و تقاضا نقطه‌ی تعادل در بازار است. میزان قیمت متناظر با آن را قیمت تعادلی و مقدار متناظر با آن را مقدار تعادلی می‌نامیم.
- ✓ با توجه به نمودار رسم‌شده، سطح قیمت ۲۵۰ ریال را که به‌ازای آن مقدار عرضه و تقاضا باهم برابر می‌شوند، «قیمت تعادلی» می‌نامند و ۶۰۰ کیلو مقدار تعادلی است.

نکات مربوط به شرایط کمبود عرضه (مازاد تقاضا) در بازار:

- ✓ در سطوح قیمت کم‌تر از قیمت تعادلی با کمبود عرضه (مازاد تقاضا) روبه‌رو می‌شویم.
- ✓ در این حالت به دلیل ارزان بودن کالا، تقاضا برای آن زیاد است (مازاد تقاضا) درحالی‌که تولیدکنندگان برای تولید کالا انگیزه‌ی کافی ندارند در نتیجه تولید و عرضه‌ی آن کم می‌شود (کمبود عرضه).
- ✓ با توجه به نمودار رسم‌شده:

- در سطح قیمت ۲۰۰ ریال کمبود عرضه‌ای (مازاد تقاضا) معادل ۴۰۰ کیلو ($400 - 800 = 400$) داریم.
- در سطح قیمت ۱۵۰ ریال کمبود عرضه‌ای (مازاد تقاضا) معادل ۸۰۰ کیلو ($800 - 200 = 600$) داریم.
- در سطح قیمت ۱۰۰ ریال کمبود عرضه‌ای (مازاد تقاضا) معادل ۱۲۰۰ کیلو ($1200 - 100 = 1100$) داریم.

✓ در صورت ادامه‌ی روند کمبود عرضه (مازاد تقاضا) در بازار چون گروهی از مصرف‌کنندگان موفق به خرید کالای مورد نیاز خود نخواهند شد، حاضر خواهند بود برای خرید کالا مبلغ بالاتری بپردازند و این امر سبب افزایش قیمت کالا می‌شود. افزایش قیمت باعث می‌شود که از یک سو تولیدکنندگان رغبت بیشتری به تولید نشان دهند و از سوی دیگر مصرف‌کنندگان از مصرف خود بکاهند. این افزایش قیمت تا رسیدن به سطح قیمت تعادلی و از بین رفتن فاصله‌ی بین عرضه و تقاضا ادامه می‌یابد.

✓ اگر در بازار، قیمت کالایی در حال افزایش باشد ← به دلیل کمبود (فزونی تقاضا بر عرضه) قیمت به سمت قیمت تعادلی پیش می‌رود.

نکات مربوط به شرایط مازاد عرضه (کمبود تقاضا) در بازار:

✓ در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی با مازاد عرضه (کمبود تقاضا) روبه‌رو می‌شویم.
✓ در این حالت به دلیل گران بودن کالا، تولیدکنندگان که به دنبال کسب سود بیش‌ترند، به تولید بیش‌تر می‌پردازند (مازاد عرضه) در حالی که مصرف‌کنندگان به خرید و مصرف این کالای گران به آن مقدار تمایل نشان نمی‌دهند (کمبود تقاضا).

✓ با توجه به نمودار رسم شده:

- در سطح قیمت ۳۰۰ ریال مازاد عرضه‌ای (کمبود تقاضا) معادل ۴۰۰ کیلو ($۸۰۰ - ۴۰۰ = ۴۰۰$) داریم.
- در سطح قیمت ۳۵۰ ریال مازاد عرضه‌ای (کمبود تقاضا) معادل ۸۰۰ کیلو ($۱۰۰۰ - ۲۰۰ = ۸۰۰$) داریم.
- در سطح قیمت ۴۰۰ ریال مازاد عرضه‌ای (کمبود تقاضا) معادل ۱۲۰۰ کیلو ($۱۲۰۰ - ۰ = ۱۲۰۰$) داریم.

✓ در صورت ادامه‌ی روند مازاد عرضه (کمبود تقاضا) در بازار چون گروهی از تولیدکنندگان موفق نمی‌شوند کالایشان را بفروشند، حاضر خواهند بود آن را با قیمتی پایین‌تر به فروش برسانند، در نتیجه، قیمت پایین می‌آید. در این حالت از یک سو، مصرف‌کنندگان با پایین آمدن قیمت، مقدار خرید خود را افزایش می‌دهند و از سوی دیگر، تولیدکنندگان از مقدار تولید خود می‌کاهند. این کاهش قیمت تا رسیدن به سطح قیمت تعادلی و از بین رفتن فاصله‌ی بین عرضه و تقاضا ادامه می‌یابد.

✓ اگر در بازار، قیمت کالایی در حال کاهش باشد ← به دلیل مازاد (فزونی عرضه بر تقاضا) قیمت به سمت قیمت تعادلی پیش می‌رود.

موفق باشید

سارا شریفی (مسئول درس اقتصاد)